

Kleurig kralenwerk uit Syrië

IN VERSCHILLENDE TECHNIEKEN

Tijdens haar verblijf in Syrië kwam Mirja Wark op de meest onverwachte plaatsen kralen tegen: op markten, in taxi's en bij mensen thuis. Niet alleen sieraaden, maar ook amuletten en van kralen gemaakte voorwerpen zoals beursjes. Bij nadere bestudering bleken deze gehaakt te zijn. Maar ook met naald en draad maken de Syriërs de prachtigste kralencreaties. Tijdens de Syrië-reis van Handwerken zonder Grenzen, die voorjaar 2009 wordt herhaald, vertelt Mirja Wark hier meer over. Nu alvast een voorproefje.

Amulet om het boze oog af te weren.

De houding van de handen tijdens het kralenhaken. Met de linkerhand houdt Ahmad Qalah het vaasje vast en schuift de kralen aan en met de rechter haakt hij.

Kralenceintuur zoals die op feesten wordt gedragen door Druzenvrouwen.

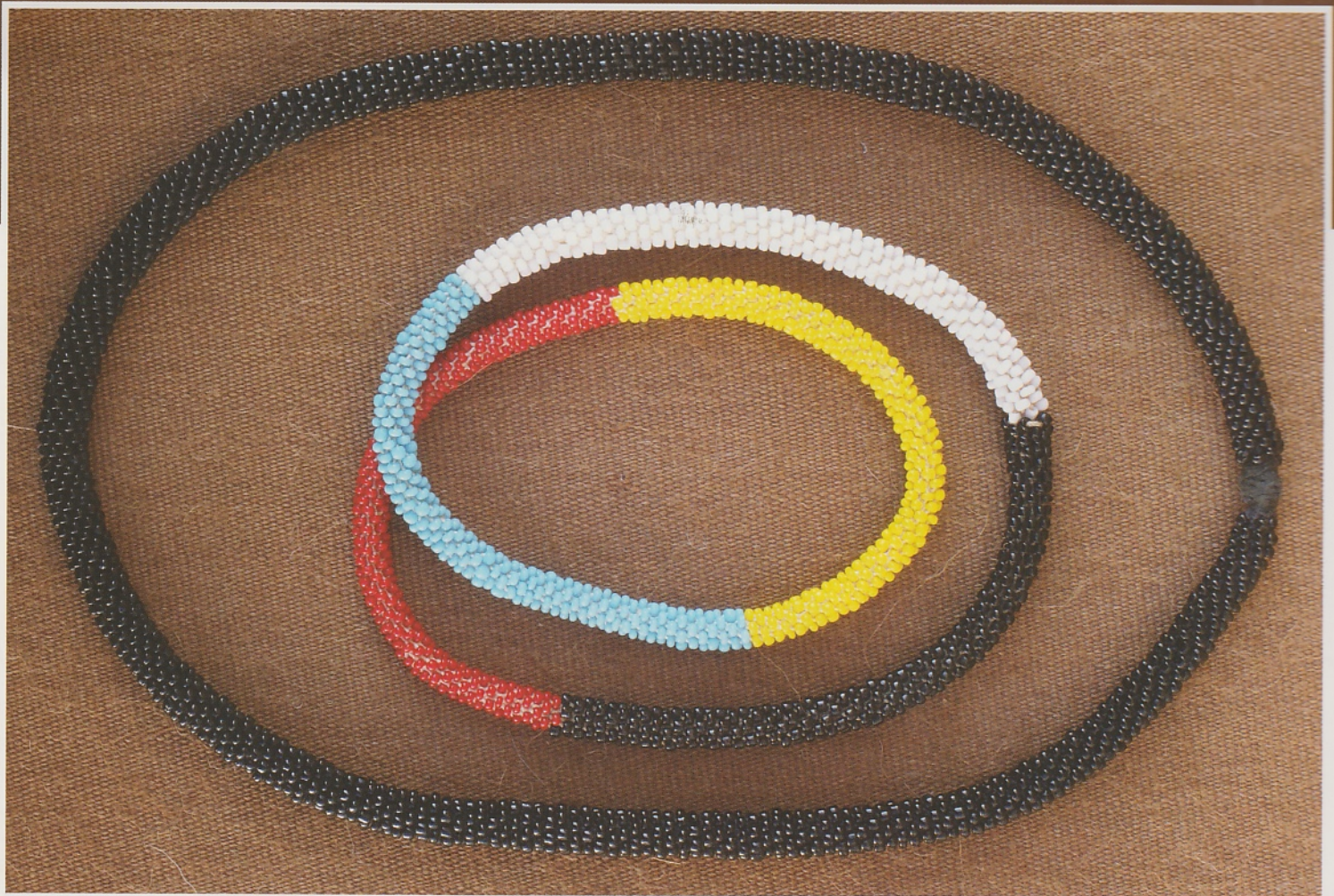
De haaknaald, de aangeregen kraaltjes rond de krant gewonden en het nieuwe werkstuk, de basis van een vaasje.

Gehaakt hart met het beschermende blauwe oog erop. De verhouding garen en kraal laat veel haakgaren in het zicht. Haken in vorm met meerderen en minderen.

Gebedskettinkje met kralenkoordjes gespannen rond een interne kraal.

Twee halskettingen gevonden op de vlooiemarkt van Damascus. Ze zijn gehaakt in een spiraalvorm.

Ik ging destijds in alle vroegte op vrijdagochtend (Arabische zondag) met een goede vriendin naar de vlooiemarkt van Damascus. Je kon daar nog mooie potten, hutkoffers, schilderijen, textiel en meubels tegenkomen. In een koffer vol rommeltjes lagen twee soepele kettingen gemaakt van kraaltjes. Dat was het begin van een kleine verzameling. Tijdens een taxirit zag ik aan de achteruitkijkspiegel een van kralen gemaakt amulet in de vorm van een hand hangen. De chauffeur zag mijn belangstelling, trok het ding los en bood het mij aan. Dat is typerend voor Syrië, je moet voorzichtig zijn met blijken van waardering. In de souq van Hama werden baby-armbandjes van blauwe kraaltjes te koop aangeboden. Het blauw beschermt de baby tegen afgunst en kwade invloeden. Een aantal zuigelingen en peuters dat op mijn weg kwam droeg inderdaad deze kleurige bandjes. Hun grootvaders dronken thee in een oosters café onder het genot van een trekje aan de waterpijp of *nargila*. Sommige *nargila*'s waren uitgerust met een prachtige aanzuigslang versierd met kralenwerk. Hoe waren deze juweeltjes van handwerk gemaakt en door wie? Al snel bracht een loep uitkomst op de eerste vraag. Al deze producten bleken gehaakt, maar documentatie bleek niet te vinden.

Geduldwerk

Ik zag ook beursjes van kralen met een afbeelding van een pistool erop. Die spraken me niet zo aan, maar verbaasden me wel. Wie zou die nu willen maken? Vrouwen doen zoiets toch niet? Na veel navraag werd duidelijk dat bijna al het kralenwerk door mannen wordt gemaakt. Vooral mannen met extreem veel tijd. Waar vind je die? In de gevangenis, zo bleek. Kralenhaken is een welkom tijdverdrijf voor gedetineerden. Het geduldwerk levert zelfs nog wat geld op. Het was onmogelijk om een bezoek te brengen aan deze handwerkers. Maar op de handwerkmarkt van Aleppo vond ik een vrij man werkzaam in dit metier. In een kraam vol kippen, mooie spreuken, amuletten, tasjes en sieraden, allemaal gemaakt van kleurige kralen, demonstreerde hij trots en verlegen zijn kunnen. Ahmad Qalah heeft een piepklein winkeltje in de Khan Ash-Shouna, zoals de handwerkmarkt officieel heet. Niet meer dan een vierkante meter beslaat het oppervlak van zijn negotie. Veel ruimte heeft hij ook niet nodig. Zijn gereedschap is een haaknaald en zijn grondstoffen zijn rocailles, kleine glazen kraaltjes, en een dun maar sterk katoenen garen. De haaknaald is aan dit specifieke werk aangepast met een houten handvat en de laatste centimeter van de naald is licht gebogen.

Kralenbeursje met leren binnenwerk. Gemaakt in de gevangenis en gedateerd '1942' met het woord *tadakhar* (herinnering) er ingehaakt.

Hij begint een nieuw project met het aanrijgen van alle kraaltjes in de goede volgorde. De lange sliert windt hij om een opgerolde krant. Dan begint hij met het laatst aangeregen kraaltje en haakt een werk met vasten. Na het insteken van de naald schuift hij een kraaltje naar het haakwerk toe. Dan maakt hij de steek af. Het resultaat is stijf en hard en heeft geen elasticiteit omdat het bedoeld is als basis voor een vaasje.

Kralenceintuur

In de Hauranbergen in het zuidwesten van Syrië wonen Druzen. Hun geloof is in de 11e eeuw ontstaan uit dat van de Ismaeli's. Ze vasten niet in de ramadan en hoeven niet op pelgrimstocht naar Mekka. Het is niet toegestaan te trouwen met aanhangers van andere religies en traditioneel is het niet mogelijk zich tot het geloof te bekeren. Ze kennen ingewijden en niet-ingewijden. De bevolkingsgroep is een eeuw geleden uit Libanon verdreven en woont sindsdien in deze stenige doch vruchtbare heuvels. De vrouwen kleden zich in een getailleerde, donkere, enkellange jurk en dragen een grote witte sjaal om het hoofd. In de zomer is die van batist, in de winter van wol. Het lange haar is in opgerolde vlechten vóór het oor vastgestoken. In een rommelwinkeltje in Shaghba vond ik tussen stof en oude troep een prachtige kralenceintuur. Deze is voor feestelijk gebruik en hoort bij het kostuum

van een Druzenvrouw. Dit handwerk wordt door vrouwen gemaakt in een bijzondere, tijdrovende maar erg sterke techniek: lussenwerk met kralen genaaid met naald en draad. Als er een draadje knapt valt niet meteen het hele werk uit elkaar. Ze maken eerst een kralenband en naaien die op een stuk stof met een gevlochten koord langs de rand. Als sluiting zetten ze er een paar drukkers of haken en ogen op.

Petit point

Bij veel families in Syrië hangen hoog tegen het plafond twee schilderijen in ornamentale lijsten met gouden krullen. In het ene staat in goud op zwart de naam van Mohammed, de profeet, in het andere de naam van God, Allah. De tekst wordt omlijst door een bloemenkrans. Deze schilderijen zijn met wol in petit point geborduurd en de tekst en bloemen zijn met kraaltjes in plaats van draad uitgevoerd. Ze zijn vastgezet met katoengaren in dezelfde petit point steek. De kraaltjes liggen daarom schuin in het werk en dwars op de borduursteken. Vanaf het moment dat je dit soort kralenwerk beter gaat bekijken zie je de variatie en schoonheid ervan. In deze tijd waarin alles snel gaat is het een plezier om werk te zien dat met zoveel geduld en liefde gemaakt is. Probeer het zelf eens, het is lastig maar ook licht verslavend en buitengewoon rustgevend om te doen.

